

Biologická technika

sylabus

vyučující: Mgr. Blažena BRABCOVÁ, Ph.D., Mgr. Libuše VODOVÁ, Ph.D.

1. Mikroskopická technika, Základy mikroskopování

Typy mikroskopů. Pokyny pro provoz. Postup při práci s mikroskopem. Chyby při mikroskopování. Údržba mikroskopu. Ověření vlastností mikroskopu – konstrukce obrazu. Potřeby pro mikroskopování.

Dr. B. BRABCOVÁ

2. Kultury prvoků, trvalé mikroskopické preparáty

Zakládání kultur prvoků (zrnková kultura, senný nálev). Preparáty trvalé: typy preparátů, media, způsob přípravy. Zhotovení suchého trvalého preparátu (materiál: peří, pyl, křídlo motýla, vosy n. včely). Rámování preparátu (Du Noyerův tmel, lak na nehty). Pozorování, kresba a popis objektu.

Dr. B. BRABCOVÁ

3. Nativní preparát a vitální barvení, pozorování trvalého preparátu, pozorování prvoků

Témata navazují na předchozí cvičení. Nativní preparát si studenti vyrobí z vlastní kultury prvoků, kterou minule zakládali. Prvky obarví neutrální červení, tuší, inkoustem. Trvalý preparát z min. cvičení začistí, pozorují objekt, zakreslí a popíší. Součástí cvičení je přednáška o různých možnostech barvení, získání barviva, znehybnění nálevníků. Pozorování nálevníci jsou determinováni podle obrazových pomůcek. Zhotovení preparátu pokožky listu reliéfovou metodou (*Chlorophytum*).

Dr. B. BRABCOVÁ

4. Sběr a uchování biologického materiálu.

Zásady sběru zoologických a botanických materiálů. Uchování materiálu (způsoby sušení, fixace, uchování živého materiálu). Sbírky organismů. Herbáře.

Dr. B. BRABCOVÁ

5. Pomůcky pro určování biologických objektů.

Různé typy klíčů a atlasů. Na trhu dostupné klíče a atlasy. Návčik určování podle klíče.

Dr. L. VODOVÁ

6. Určování vybraných biologických objektů.

Různá kritéria pro určení vybraných přírodnin v terénu. Návčik poznávání vybraných přírodnin.

Dr. L. VODOVÁ

7. Literární a internetové zdroje.

Odborné internetové zdroje. Primární zdroje pro abiotickou charakteristiku území. Literatura pro sjednocení nomenklatury v závěrečných pracích. Seznamy chráněných taxonů. Biologická literatura do knihovny budoucího učitele přírodopisu. Aktuálně dostupné odborné tituly.

Dr. L. VODOVÁ

8. Koutky živé přírody.

Mechárium, akvárium, terárium. Zakládání, vhodné biologické objekty. Údržba.

Dr. L. VODOVÁ

9. Výroba pomůcek svépomocí.

Teoretický úvod cvičení vymezuje termín „didaktická pomůcka“, uvádí jejich typy a náměty pro jejich opatření. Dále je pozornost věnována pomůckám, které si může učitel opatřit či vyrobit sám. Do výroby se účastníci aktivně zapojí ve druhé části hodiny.

Dr. L. VODOVÁ

Literatura:

Baer H.-W. (1968): Biologické pokusy ve škole. SNP, Praha.

Jandová Božena and Kotoučková Ludmila (1996): Praktikum z mikrobiologie. MU PŘ.F, Brno. – Skriptum.

Knoz J. et Opravilová V. (1992): Základy mikroskopické techniky. MU PŘ.F, Brno. – Skriptum.

Lelláková et al. (1985): Zoologická technika. UK PŘ.F, Praha. – Skriptum.

Macháčková J. et al. (1982): Pozorujeme přírodu. MF, Praha.

Malečková H. (1996): Kultury prvoků ve výuce biologie na středních školách, diplomová práce, uložena: knihovna kat. zoologie PŘF MU, Brno.

Matis D. et al. (1993): Mikroskopická technika. Skriptum PŘF Univerzity Komenského

Němec et al. (1962): Botanická mikrotechnika. ČSAV, Praha.

Ondriš L. (1992): Školská biologická technika. Univ. Komenského, PŘ.F, Bratislava.

Paleček J. (2000): Biologie buňky. I. Základy mikroskopické cytologie UK PŘ.F, Praha. – Skriptum.

Internetové zdroje:

<http://web.natur.cuni.cz/parasitology/parpages/mikroskopickatechnika/>

<http://is.muni.cz/el/1431/jaro2008/Bi2302/um/>

<http://mikrosvet.mimoni.cz>

<http://www.jaknahmyz.cz>

<http://www.envigogika.cuni.cz/index.php/cz/component/content/article/86-informace/20073/340-zooasistence-v-pedagogicke-praxi>

Podmínky udělení zápočtu:

- pravidelná docházka na cvičení (je povolena neúčast na 1 cvičení, tedy 1 x 2 vyučovacích hodin, chybějící látku je nutné si doplnit)

- vlastnoručně vyrobený trvalý preparát a dalších pomůcek svépomocí

V Brně 17. 2. 2015

Mgr. Blažena BRABCOVÁ, Ph.D.
Mgr. Libuše VODOVÁ, Ph.D.